

ga jemlje v pretres, kakor se mora sploh začeti iznova boj za slovensko šolstvo v Gorici. Tako kakor je sedaj pač ne more in ne sme ostati še kdo ve koliko časa! Ne gre nam za političko afirmacijo, gre nam za kulturno potrebo, borimo se za najelementarnejše pravice na šolskem polju v goriskem mestu, ki pa jih moramo prejalislej doseči z vztrajnim in doslednim delom!

Iz koroških učiteljskih krogov.

Dobro znani dr. Karl Tumirz v Gradcu nam zopet ponuja svoje nemške slovnice. Poslušajte, kaj nam piše! Wien, Leipzig, den, meseca prosinca 1913.

Slavno šolsko vodstvo!

Podpisana založna knjigarna pošilja en iztis ravno izišle knjige.

Tumirz — Deutsches Sprachbuch für nichtdeutsche Volksschulen. III. del, cena vezane knjige 1 K 80 vin, ter naproša sl. vodstvo, naj knjigo pregleda in na šoli uvede. Vsi trije deli so odobreni od visokega c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje.

Prva dela se že daljši čas vporablja na mnogih šolah z izvrstnim uspehom in sta izredno priljubljena; s III. delom je knjiga popolna.

Avtor navaja v tej knjigi znana berila s podobnicami, da da vsakemu berilu nekoliko vprašanj v slovniški smeri in zasleduje seveda tudi smoter sistematičnega dela.

Kaj posebno novega nam g. dr. Tumirz ne prinaša s to knjigo. Takih slovnice imamo že v precejšnjem številu na knjižnem trgu. Mi učitelji jih dobivamo, jih seveda tudi čitamo in jih potem spravljamo v šolsko knjižnico. A nobena teh knjig ni vredna, da bi se uvedla na naših utrakvističnih šolah. Vse — seveda tudi Tumirzeva vadnica — imajo samo pomen, oziroma vrednost za učitelja, da se ta seznanja s posamnimi stališči raznih avtorjev. Mi učitelji bi bili pravi bedaki, če bi se ravnali po besedilu Tumirzeve vadnice; zakaj snov za slovniške vaje dobivamo iz pouka samega; potem imamo tudi čitanko, ki stane 2 kroni 30 vinarjev, in ta nam zadostuje tudi v slovniškem oziru. Poznavalec naših utrakvističnih šol dobro ve, da more učitelj pri vsakem berilu izvesti vse slučaje slovniških vaj. Zatorej mi koroški slovenski učitelji odklanjamo z vso odločnostjo uvedbo Tumirzeve vadnice na naših šolah. Tumirz hoče prodajati knjigo po kroni in 80 vinarjev. Lepa hvala, gospod vladni svetnik!

Nemška propadla stranka pošilja pod pokroviteljstvom Celovških trebušnikov poziv, da bi učitelji pristopili k nemški koroški socialistični stranki. Pišejo, da ta stranka se ne bo brigala za Waldnerja in Pacherja. Mi jim pa odgovarjamo: Metnitz, Lemisch in Hönliger se čutijo zaradi doživljenih porazov slabi, zato so se spomnili zopet učiteljev. Potemtakem hočejo združiti učiteljske moči pod pretezo nemškega socializma. Drugih bolečin ne počutijo!

Jubilej Zaveze.

Vzpored koncerta, ki se bo vršil po učitelstvu ob petindvajsetletnici naše Zaveze v Ljubljani, je določen definitivno. K zadnji okrožnici pripomnimo, da nam je obljubil naš najodličnejši tovariš, skladatelj, da zloži do Velike noči nalašč za to slavnost 1 moški in 1 mešani zbor. Tako po Veliki noči se razpošljejo partiture društvenim predsednikom, ki naj jih nemudoma izroče vsem pripravljenim pevcem in pevčkam. Poudarjamo, da je rok zglasitve podaljšan samo do 16. marca. Zglasiti se je treba pri društvenem predsedniku, ki odpošlje podpisane prijavnice načelniku pevskega in koncertnega odseka, tovarišu V. Rusu, učitelju v Kranju. Društveni predsedniki naj prijavijo do določenega časa istemu tudi okr. zaupnike - pevovodje. Ti naj potlej poskrbe, da se vrši vsaj ena skupna pevska izkušnja v dotičnem okraju; morda ob priliki pomladanskega zborovanja. Skupni generalni pevski vaji sta samo dve: prva na binkoštni torek v Ljubljani, druga pa istotam dopoldne na dan koncerta. — Koncertni odsek.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 2. marca t. l. ob 1/3. uri popoldne v Velenju po običajnem vzporodu. K polnoštevilni udeležbi vabi vladno odbor.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo zborovalo v četrtek, 6. dne sušca 1913 točno ob 10. uri.

Vzpored: 1. Zapisnik o zadnjem zborovanju. 2. Dopisi ter razprava o njih. 3. Spominsko zborovanje ob priliki 25letnega obstanka našega društva. 4. „Daj nam naš vsakdanji kruh.“ 5. Predlogi, slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za Laški okraj zboruje v nedeljo, dne 2. sušca 1913, ob 10. uri dopoldne v šoli na Zidanem mostu po sledečem dnevnem redu:

1. Zapisnik.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. Predavanje tov. Jak. Pukmeistra.
4. Slučajnosti in predlogi.

K polnoštevilni udeležbi vabi vse p. n. učlanjeno učitelstvo odbor.

Učiteljsko društvo za polit. okraj Ljutomer zboruje dne 6. marca t. l. pri Sv. Križu ob 1/211. uri.

Dnevni red:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. „Iz domoznastva,“ predava gospod ravnatelj Robič.
4. „Naš položaj,“ predava tovariš J. Tomažič.
5. Slučajnosti.

Tovariši in tovarišice pridite vsi brez izjeme!

Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima svoje redno zborovanje v četrtek, dne 6. marca 1913, ob 1/210. uri predpoldan v hotelu „Avstrija“ v Slov. Bistrici.

Vzpored mu bo nastopen: 1. Nagovor predsednika. 2. Zadnji zapisnik. 3. Dopisi. 4. Predavanje g. profesorja dr. Lj. Pivka. Tema: Šolstvo na Bolgarskem. 5. Poročilo blagajnika o društvenem gmotnem stanju. 6. Slučajnosti.

Četrta točka dnevnega reda bo za slehnega zanimiva, zaradi tega se nadeja odbor polnoštevilne udeležbe članov in članic; tudi od njih uvedeni gostje nam bodo dobro došli. Torej na snidenje!

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Dne 3. februarja 1913 je poslala Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem vsem včlanjenim slovenskim učiteljskim društvom na Štajerskem okrožnico, pozivljajoč jih, da naj nemudoma, saj pa do 15. februarja 1913, vodstvu Zveze naznanijo vse one tovariše, ki so bili pri zadnjem vojaškem naboru že na podlagi določb novega brambnega zakona potrjeni k vojakom.

Uspeh te okrožnice je bil ta-le:

1. Učiteljsko društvo za politički okraj Ljutomer je naznanilo tovariša Janko Bankarta, učitelja na okoliški šoli v Ljutomeru;
2. Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj je naznanilo tovariša Jožefa Šerbeca, učitelja pri Sv. Janžu pri Spodnjem Dravogradu;

3. Negativna poročila so poslala:

- a) Učiteljsko društvo za ormoški okraj;
- b) Učiteljsko društvo za celjski okraj;
- c) Savinjsko učiteljsko društvo;
- d) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico;
- d) Učiteljsko društvo za kozjanski okraj.

4. Nobenega odgovora na okrožnico niso dala sledeča društva:

- a) Brežiško-sevniško učiteljsko društvo;
- b) Gornjegrajsko učiteljsko društvo;
- c) Konjsko učiteljsko društvo;
- d) Učiteljsko društvo za Laški okraj;
- e) St. Lenartsko učiteljsko društvo;
- f) Ptujsko učiteljsko društvo;
- f) Slovenjebistriško učiteljsko društvo;
- g) Šaleško učiteljsko društvo;
- h) Šmarnsko-rogaško učiteljsko društvo.

O tem uspehu okrožnice med slovenskim štajerskim učitelstvom se je poročalo štajerskemu „Lehrerbundu“ v Gradcu, ki rabi podatke o učiteljih-vojakih za prihodnje zasedanje štajerskega deželnega zbora.

Goriško.

Deželno učiteljsko društvo za Goriško-Gradiščansko vabi k rednemu letnemu zborovanju, ki bo dne 6. marca 1913, ob 11. uri predpoldne pri „Zlatem jelenu“ v Gorici. Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Računski sklep za leto 1912. 3. Proračun za leto 1913. 4. Volitev pregledovalcev računov v smislu § 10. društ. pravil. 5. Morebitni predlogi, ki naj se naslovijo na predsednika pred zborovanjem.

Književnost in umetnost.

»Zvonček« objavlja v 3. letošnji številki to lepo in izbrano vsebino: 1. Fr. Rojec: Pomlad se bliža! 2. Sušec. Vinjeta. 3. Ivo Trošt: Vodna Vila. (Konec.) 4. Milan Dolinar: Štirje bogatini, ki so osiroteli. 5. Davorinov: Ali ste jo videli? Pesem. 6. E. Gangl: Solnce na solncu. Pesem. 7. Nadica in stara mati. Podoba. 8. Iva: Dobrota je sirota. 9. Iva: Hrast in bor. 10. Pavel Strmšek: Zgodovina. 11. U. T.: Veliko slovansko drevo. 12. Jan Reginov: Nedolžni cvet. Pesem. 13. Cvetko Gorjančev: Mamica spijo. Pesem. 14. Otroka v gozdu. Podoba. 15. Cvetko Gor-

jančev: Špana. 16. Iva: Marijanove sanje. 17. Dr. Jakob Sket: Zlato in bogastvo v pregovorih. 18. Slepec. Podoba. 19. Pouk in zabava: Pomladna. (Pesem.) — Ugan-ka. — Rešitev in rešilci. — Učenci svoje-mu gospodu nadučitelju. — Največje stvari na svetu. — Jakamik. — Kako Eskimojci računajo. — Šolsko gledališče v Krškem. — Zanimanje za Slovence. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — Kotičkove risbe.

Politiški pregled.

* Zbližanje Avstrije in Srbije. Iz poročil o ministrskih konferencah na Dunaju posnemljejo politički krogi v Belgradu, da se je pričelo nekako zbližanje med Avstrijo in Srbijo, kar se da sklepati iz nameravane sistemizacije trgovinskih odnošajev med Avstrijo in balkanskimi državami, posebno pa med Avstrijo in Srbijo. Srbija si želi rešitev političko-gospodarskih odnošajev, na podlagi reciproci-tete. Srbski politički krogi pa bi želeli poznati najprej koristi, ki bi jih Srbija imela od teh dogovorov.

* Meščanski Čehi in spravna pogajanja. Radikalni elementi med češkimi narodnimi strankami označujejo spravna pogajanja za razbita in pravijo, da pod sedanjou vlado, zlasti pod Hochenburgerjevim justičnim režimom ni misliti na obnovitev. Nasprotno pa se vodstvo Mladocške stranke izraža jako zmerno in oprežno in pravi, da si je vladne posredovalne predloge treba dobro ogledati, preden pade odločitev.

* Veleizdajniški proces v Sarajevu. Iz dobro informiranih krogov se poroča, da bo v kratkem sistiran veleizdajniški proces proti sarajevskim srednješolskim dijakom. Kazensko postopanje se bo nadaljevalo le še proti enem dijaku in to tudi samo zaradi motenja javnega miru.

* Cuvaj. Iz Zagreba poročajo: Kraljevi komisar Cuvaj je bil te dni skoro en dan tukaj. Toda prišel je ponoči in v noči tudi odšel. Kakor zatrjujejo, mu je bilo že večkrat namignjeno, naj odstopi, toda Cuvaj ima trdno zaslonbo v prijateljstvu z ministrskim predsednikom Lukacsem, in to ga še drži na stolcu. Vkljub njegovi odsotnosti pa se čuti še vedno njegova kruta roka. Dijaka Golagaca, ki je bil obsojen v Jukičevem procesu na 6 mesecev, je dal Cuvaj sedaj izgnati s Hrvaškega za 5 let. Morda on tako razume jugoslovansko politiko?

* Nemški državni zbor je sklenil, da se odpravi postava proti jezuitom. Dne 19. t. m. je razpravljal nemški državni zbor o predlogu poslanca centra, dr. Schädlerja, ki je predlagal, naj se odpravi postava z dne 4. julija 1872, ki prepoveduje jezuitski red v Nemčiji. Ta predlog je bil sprejet z glasovi centra, socialnih demokratov, Poljakov in Alzacanov v vseh čitanjih.

* Angijske sufragetke. Sufragetke so se po celi državi pričele posluževati stranskega terorizma. V Edinburgu so polile vse poštne skrinjice za pisma z ostrimi tekočinami. V Birminghamu so zamašile vse ključavnice hišnih vrat in napravile zaradi tega med prebivalstvom splošno zmešnjavo. Naroda se polašča silna ogorčenost nad blaznim postopanjem sufragetk. Listi zahtevajo, naj se uvede tepež-nica za te ženske, ali naj jih pa deportirajo na otoke y prognanstvo, da se tamkaj pokoljejo med seboj.

Jubilejska samopomoč.

89 članov še ni plačalo svojih prispevkov; prosijo se, da to store v kratkem. Trije člani niso poslali za upravne stroške (§ 6 b). Neki član oporeka, da se mu zaračunava položnica z 10 h, češ, da je dovolj 5 h; čemu potem še odpravni-na? Nekateri člani pa kar odbijejo 10 h. Tovariši in tovarišice, pomislite vendar, da pri vsakem delu je gotovo tudi kaj stroškov. Treba je plačevati davek, frankirati pisma, plačevati tiskovine itd. Za vse take stroške plačajo društveniki upravnine po 30 h na leto. Ker ima odbor namen prenarediti pravila tudi v toliko, da ne bo treba onim društvenikom, kateri bodo člani društva 20 let, plačevati za posamezne smrtne slučaje, zato je vendar dolžnost odbora, da skrbi za to, da se v rezervno podporno zalogo kmalu nabere tolikšna vsota, da bodo obresti za imenovan namen zadostovale. Če se pa obresti uporabljajo za upravne stroške, katere imajo itak društveniki po § 6 b plačevati, potem odbor svojega namena ne more uresničiti. Pri 10 h, katere plačujejo člani pri posameznih smrtnih slučajih, nima pa društvo nobenega dobička, ker 2 h stane položnica, 4 h je treba plačati poštni hranilnici za manipulacijo, 3 h je poštna znamka, 1 h pa kuverta. Zato se vsakemu članu, kdor ne pošlje 10 h, ozi-

roma kdor manj pošlje, zaznamuje to kot dolg in se mu v prihodnje toliko več vračuna, kar je menda pravilno, ker vse člane veže enaka dolžnost. Članov ima društvo sedaj 250; izmed teh bo moral odbor gotovo 4 izključiti, ker vkljub opominom ne store svoje dolžnosti. Vsa pojasnila za pristop k društvu »Samopomoč« daje načelnik, tovariš Ivan Schmeidek, učitelj v Krtni, pošta Dob.

Učiteljski konvikt.

»Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« je založilo te knjige: 1. A. Rapè: Mladini. I. zvezek. Cena lično v platno vezani knjižici K 1.50, s pošto 16 h več. 2. J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka. I. II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.50, s pošto 16 h več. 3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh dveh zvezkov, ki sta oba lično vezana, je K 1.50, s pošto 16 h več. 4. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh zvezkov brez poštne je 20 h. 5. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožetu I. I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 3. 6. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 10 h. Ves izkupicek za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta. Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladice, šole in učiteljstva! Vse te knjige se naročajo in kupujejo v »Učiteljski tiskarni« in v vsaki knjigotržnici.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Kranjske vesti.

—r— Prof. Ant. Skubic. Preteklo soboto je umrl prof. Ant. Skubic, ki je bil po Ljubljani dobro znan. Dosegel je visoko starost 78 let. Zadnja leta je živel v pokoji — bil je znan po svoji dobrotljivosti, ki so jo tuintam tudi zlorabili. Pokojnik je bil rojen v Paradišču pri Šmarju in je bil tudi tam znan kot »Jernačev gospodar«. V mladosti se je posvetil jezikoslovju — zanimal se je tudi za prirodne vede. Kot profesor je služil na gimnaziji v Gradcu, v Kranju in v Ljubljani. Mnogo se je bavil z Aristotelom — študij pa je slabo vplival nanj in je moral leta 1886. prenehati s poukom. Njegovi učenci se ga spominjajo kot dobrega — predobrega učitelja. Blag mu spomin!

—r— Propadanje kranjskega šolstva. Odkar stoje v naši deželi na krmilu klerikalci, gre z ljudskim šolstvom z brzimi koraki navzdol. Zaradi pomanjkanja učitelstva, posebno moškega, je ostalo 165 sistemizovanih učnih mest nezasedenih. Na 31. mestih službujejo učitelji brez formalne učne sposobnosti (organisti, mežnarji, dosluženi vojaki, dijaki, duhovniki, otroške vrtnarice). Število moškega učitelstva pojema leto za leto, dočim število učiteljic narašča. Učiteljev imamo na Kranjskem 492, t. j. 45 odstotkov, učiteljic pa 599, t. j. 55 odstotkov. Zaradi pomanjkanja moškega učitelstva so se morale proti zakonitim določbam na raznih mestih za moške, tudi na enorazrednicah, nameščati učiteljice. Samo v kočevskem in novomeškem okraju so še učitelji v večini, in sicer za 6 odstotkov, oziroma tri odstotke. V Ljubljani je število učiteljev enako številu učiteljic; v vseh drugih okrajih je pa učiteljic več kakor učiteljev, in sicer je učiteljic v črnomalskem in li-tijskem okraju 51 odstotkov; v kranjskem okraju 52 odst.; v kamniškem okraju 54 odstotkov; v radovljiskem okraju 56 odst. v postojnskem okraju 57 odst.; v krškem okraju 58 odst.; v logaškem okraju 61 odstotkov in v ljubljanski okolici pa celo 67 odstotkov!

—r— Deželnozborska nadomestna volitev za volilno skupino Kamnik-Tržič-Radovljica se vrši dne 4. marca. Narodno napredni kandidat je gosp. Matija Marinič, c. kr. notar v Tržiču, klerikalni pa primarij deželne bolnice, g. dr. Vinko Gregorič.

—r— V Kranju je na štirirazredni deški ljudski šoli razpisano izpraznjeno mesto učitelja že v drugo, ker se prvič pravočasno ni nihče oglasil. Z deško šolo je združena obrhna nadaljevalna šola. Remuneracija za pouk na tej šoli je določena po novih predpisih, kar nudi precej postranskega zaslužka. Prošnjo je treba vložiti službenim potom do 25. sušca t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju.

—r— Škratice in davica razsajata po Gorenjskem zlasti v radovljiskem okraju, a — šola ni nobena zaprta. Kje so pa oblasti? Epidemijski zakoniki so pač samo na papirju!

Štajerske vesti.

—š— Iz Št. Pavla pri Preboldu nam pišejo: V nedeljo 23. febr. ob sedmih zvečer je umrl tukajšnji nadučitelj tov. J. Fischer. Kruta smrt ga je iztrgala v najlepši moški dobi iz sredine nad vse iskreno ljubljene rodbine. Pokojni — rodom Gornje gradčan — bil je pravi vzor skrbnega rodovinskega očeta ter na glasu kot dober šolnik. V mlajših letih je bil tudi delaven na pedagoškem polju ter je dosti lepih aforizmov in psiholoških utrinkov spisal v »Popotnika«. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—š— Iz Maribora poročajo, da je stavil pri zborovanju ondote podružnice c. kr. štaj. kmetijske družbe Girstmayer predlog, naj bi se uvedle po šolah in sodiščih zopet stroge kazni s palico. Bogsi-gavedi kako je ta predlagalec prešel od odgoje junčkov k vzgoji mladine. Gotovo mu ne more biti neznano, če potegne država hudodelnika z vrhva na drugi svet, da stori s tem bogoljubno delo, učitelj pa, ki našvrka porednega paglavca, pride lahko ob kruh.

—š— Iz Štajerskega. V nekem učiteljskem društvu na Slovenskem Štajerskem so debatirali o stališču učiteljskega napram družbi sv. Mohorja v znani zadevi. Prišli so do zaključka, da je v svrhu poravnave kompetentna edina Zaveza avstr. jugosl. učit. društev, odnosno nje vodstvo. Naj bi se torej posamezniki, pa tudi poedina društva separatnih nadaljnjih izjav po časnikih vzdržali!

—š— Podpora za Südmärk iz nemškega rajha. Lani ustanovljena podružnica Südmärke v Frankfurtu ob Meni dobro deluje. Vsak tretji pondeljek imajo sestanke, na katerih razpravljajo nemška narodna vprašanja, so naročeni na avstrijske obrambne liste, prirejajo plesne zabave v korist Südmärke. Nabrali so tudi dva polna zaboja knjig za obmejne Südmärkine knjižnice ter jih odposlali na glavno vodstvo v Gradcu. Naši Nemci želijo, naj tudi v drugih mestih Nemčije tako marljivo podpirajo nemško obrambno delo. Ako bi dobili mi Slovenci kako podporo iz slovanskih držav, je takoj ves nemški Izrael pokonci; dobivati marke iz Prusije je pa seveda dovoljeno.

—š— Delavci za nemški Schulverein. Železniški delavci v Studencih pri Mariboru so zbrali v treh letih po vinarju 3000 K za nemški Schulverein.

—š— V zadevi regulacije plač na Štajerskem nam pišejo: Pribiti moramo, da delajo naši nemški tovariši v svojo paro za regulacijo in da niso popolnoma neopravičeni njihovi očitki, da se slovenska javnost ne gane! Dan na dan čitam v listih, da so ta mestni zastop, ta tržka, ta vaška občina, okrajni zastop v ostri resoluciji na iniciativo učiteljev zahtevali delovanje deželne zbornice in rešitev perečega vprašanja. Pri nas nič in nič! Imamo vendar tudi pri nas nekaj naprednih občin, ki se naj oglasijo nam v prilog. To je naša sveta dolžnost! Dozdeva se mi, da tiči prevelika porcija strahopetnosti v nas! Kvšku srca! Energije je treba in pa tudi dela! Grdo bi bilo, da bi vse težavno delo opravljali le nemški tovariši za nas! Najmanj 20 resolucij raznih javnih korporacij spravimo lahko v kratkem skupaj; take stvari posluša tudi deželni odbor in namestniki! Naj nas naša Zveza obvesti, kake korake je storila v tej zadevi! Radi ali neradi moramo stopiti v osebni stik z dr. Korošcem, Benkovičem in Verstovškom. Naj nam podajo oficijalne izjave teh zastopnikov! Torej na delo, tov. v Gornjem Gradu Mozirju, Vranskem, Braslovčah, Žalcu, Trbovljah, Sevnici, Rajhenburgu, Bizeljskem, Središču itd.! Le v delu je spas! — V isti zadevi nam pišejo z druge strani: Pred kratkim je imel državni in deželni poslanec mesta Maribor Wastian govor pred svojimi volilci ter pri tej priliki izrazil svoje začudenje, češ, da je slovensko učiteljsko v zadevi regulacije učiteljskih plač nič ne giblje ter s tem podpira obstrukcijo v dež. zboru sebi na škodo. Odgovor na to opravičeno ali neopravičeno očitjanje bo gotovo dalo načelstvo spodnještajerskega organiziranega učiteljskega. Res je, da so početkom obstrukcije razni slovanski zastopi, odbori in druge korporacije sprejemale resolucije in izjave v prilog regulacije učiteljskih plač, a so kmalu popolnoma ponehale, medtem ko na Srednjem in Gornjem Štajerskem brez presledka, in v zadnjem času vedno bolj z enakimi izjavami bombardirajo deželni zbor razni vaški, trški in mestni občinski odbori, pa tudi druga zastopstva. Koliko je s temi izjavami učiteljsko pomagano, presodi lahko vsak sam, četudi se ne more in ne sme reči, da bi enake akcije ne imele

učiteljsvu prijaznega značaja. Sicer pa: če se ne bodo pri prihodnjih deželnozbornih volitvah učiteljsvo, okrajni zastopi in razne druge institucije, ter vsi tisoči in tisoči spodnještajerskih slovenskih davkoplačevalcev, ki so zaradi klerikalne obstrukcije gmotno več ali manj oškodovani, če se vsi ti faktorji ne bodo združili in obračunili z dosedanjimi voditelji spodnještajerskih Slovencev — ki obstruirajo na škodo naroda — potem nam sploh ni pomagati.

Goriške vesti.

—g— Duhovitost in poezija klerikalne žurnalistike. Kake besede in stvarne kozle streljajo časih klerikalni žurnalisti, nam dokazuje tale odstavek, priobčen v »Gorici« (št. 12 z dne 11. t. m. v uvodniku »Najnovejši prijatelji«): »Te dni živimo res v časih neverjetnosti in od jutra do večera se ne zasuče le zemlja za polovico okoli svoje osi, ampak stara, pribita dejstva kar izginejo in nastajajo nove komplikacije kakor gobe po dežju. Komaj smo malo preresetali »najnovejši« položaj na Balkanu, že ni več nov. Sedaj ne gredo dogodki več lepo eden za drugim v kakni redni procesiji, ampak se kar prekucujejo, tako da jim je skoro težko slediti, četudi so v strogi vzročni zvezi in je vsak poslednji učinek predhodnjega.« — Mislimo, da je take do-brote kmalu dovolj!

—g— Slovensko s'rotišče v Gorici. Po dolgem delovanju je odbor Slovenskega sirotišča v Gorici sklenil, da otvori letos na jesen ta prepotrebni zavod. Poslopie se nahaja blizu Soškega mosta. V načrtu je tudi ljudska šola, ali te potrebne šole še ne bo, pač pa je odbor sklenil, prepustiti eno hišo šolskim sestram za slovenski dekliški zavod za dekleta, ki obiskujejo goriške šole.

—g— Goriški deželni zbor bo letos razpuščen, in razpisane bodo nove volitve. Zato bo na italijanski strani obilo boja, manj na slovenski. Sedaj po smrti Pajerjevi manjka že 8 poslancev. Pa tudi so razmere sploh take, da mora priti do razpusta goriškega deželnega zbora. Pričakuje se velike izpremembe v deželni hiši. Potrebne so.

—g— V Cerknem je umrl za sušico bivši dijak goriške gimnazije petega razreda, Fran Sedej. Hiral je dolgo časa.

—g— Narodna Prosveta v Gorici je društvo, ki je storilo na prosvetnem polju res že veliko; omenjamo le zadnji ciklus zanimivih predavanj. Društvo je potrebno in vredno podpore, da bo moglo vršiti svojo važno nalogo v goriškem mestu. Potrebuje pač obilo članov; zadnja leta jih je večji del odpadlo, in to zaradi razmer, ki so vladale v Gorici pred časom in ki morijo vsak napredek.

—g— V spomin pokojnemu Avgustu Praprotniku, bivšemu nadučitelju, pozneje trgovcu in posestniku v Lokvi pri Divači, je naklonil pokojnikov sin Slavoj Praprotnik, istotako bivši učitelj in sedaj trgovec, znatno vsoto 1000 K. Velikodušni darovalec je s tem izpolnil tiho željo blagega pokojnika, ki se je vedno živo zanimal za plemenito delovanje naše šolske družbe ter ji naklonil dvakrat pokroviteljino po 200 K. Istotako idealni rodoljub je tudi sin Slavoj, ki je ustanovil v Lokvi CM podružnico, ki se je pred leti zavaroval z enim delom na korist CMD, a sedaj položil tako knežji dar domu na altar. Slava spominu pokojnega vzornega rodoljuba, čast in hvala sinu in Praprotnikovi rodovini!

Istrske vesti.

—i— Mahničlanci so začeli svoje delo v Istri — prvo je seveda prišlo na vrsto učiteljsvo. V »Reških Novinah« so začeli boj, ki bo izkušal uničiti, kar je bilo v Istri narodnega. Drugi so seveda Sokoli — proti katerim je začelo klerikalno časopisje svojo gonjo. Tako gredo na boj — naši novi Jugoslavlani.

—i— Deželno-zborska dopolnilna volitev v Istri na mesto odstopivšega poslanca dra. Ritosso se bo vršila 18. maja, morebitna ožja volitev pa 25. maja.

Tržaške vesti.

—t— Gledališče za deco. V nedeljo, 17. t. m., popoldne je priredila Češka Beseda v prostorih Slov. Čitalnice jako mično predstavico za deco. Pomen in namen teh predstavitev v pozdravnem nagovoru očrtal preds. gosp. Hrabanek, ravnatelj Živnostenske Banke v Trstu, ki je med drugimi dejal: Gledališče za deco (loutkové divadlo, Théâtre de marionnettes) je velike važnosti za Čehe, ki žive daleč proč od svoje domovine, kjer ne obstojajo češke ljudske šole. V teh gledališčih se navadno osredotočuje češko narodno življenje in češka narodna vzgoja malčkov. Zgled Sarajeva, kjer so si svoj čas ustanovili Čehi celo svojo ljudsko šolo, ki pa ni mogla uspevati, dokazuje jasno, da take predstave v tujini nadkriljujejo manj-

šinsko delo šole. V Sarajevu ravno je po neuspehu šole izpopolnjevalo to gledališče za malčke vrzel, ki je tako nastala. Pri teh predstavah so se zbirali ne samo malčki, ampak tudi njihovi starši. Podobno zbirališče in jezikovna šola za malčke naj postane v Trstu »loutkové divadlo«, ki se bo igralo vsako nedeljo popoldne. — Po nagovoru se je pričela predstava. Bilo je zanimivo gledati malčke, ki so z največjo napetostjo in pozornostjo prisostvovali predstavi. Razni vzkliki malčkov, tekanje in radovedno ogledovanje zastorov in malega gledališča so bili najboljši dokaz, da je C. B. zadela pravo smer, in gosp. ravnatelj Hrabanek si lahko čestita na lepem obisku s strani malčkov in odraslih, kakor tudi na popolnem uspehu predstave. Ali ne bi bilo morda primerno, da bi tudi naša društva, posebno v onih obmejnih in ogroženih krajih, kjer so slovenski otroci izpostavljeni potujčevanju, ker nimamo slovenskih šol, uvedla podobne predstave?

—t— Nemško šolstvo v Trstu. Ministrstvo je dalo nemškemu dekliškemu liceju pravico javnosti za šolska leta 1912/13, 1913/14, 1914/15 in pravico, deliti v državi veljavna izpričala zrelosti.

—t— Slovensko vsučiliško vprašanje je oni veliki problem, ki ga menda niti doma še dolgo ne bomo rešili. Zato je naravno, da gredo v državi drugi narodi preko slovenskega vsučilišča do svojih zahtev. Ko so Italijani dosegli svoje zahteve — se ni zganil nihče — niti poslanci, niti akademiki. Rekli so vsi, da bo še čas, ko pride stvar pred plenum, mi pa lahko rečemo, da bo takrat prav taka nejasnost, kakor zdaj, in da sami ne vemo, kaj hočemo in — česa nečemo. Proti ustanovitvi laške fakultete se je oglasilo edino političsko društvo »Edinost«, ki je poslalo v svet sledečo resolucijo: »Tržaški Slovenci protestirajo proti temu, da se je proračunski odsek poslanske zbornice izrekel za brezpogojno ustanovitev italijanske juridične fakultete v Trstu brez ozira na nasprotne tehtne pomisleke. Z ustanovitvijo italijanske juridične fakultete se, kolikor je to sploh še mogoče, podostril nerazmerje v tem, kako je v tej državi skrbjeno za šolske in kulturne potrebe italijanske in slovenske narodnosti. Posebno na Primorskem se s tem tudi znatno poveča politična moč italijanskega elementa in še bolj poruši ravnotežje med italijanskim in slovanskim delom prebivalstva v obratnem razmerju z njunim številom. Zlasti pa morajo tržaški Slovenci občutiti ustanovitev italijanske fakultete v Trstu kot težko krivico, ker se s tem izpolnjuje edina še neizpolnjena in obenem najvišja šolska zahteva ravno onemu elementu, ki baš v tržaškem mestu odreja Slovence, dobri tretjini domačega prebivalstva, vsako, celo najnižjo šolsko napravo in tudi v slovenski okolici nezadostno skrb za slovensko šolstvo. Nad vse žalostno pa je, da so preko vseh teh pomislov glasovali za brezpogojno ustanovitev italijanske juridične fakultete v Trstu tudi slovanski poslanci. — Trst, dne 18. febr. 1913.«

—t— Glasbena šola šentjakobske »Čitalnice« je bila zaradi pomanjkanja primer-nih prostorov prisiljena začasno ustaviti pouk. Sedaj ima Čitalnica v novi hiši »Kon-sumnega društva« lepe prostore ter otvori glasbeni pouk zopet meseca sušca. Poučevalo se bo: gosli, klavir in solo-petje. Vpi-sovanje se vrši v soboto, 1. marca, od 6 do 8. zvečer, in v nedeljo dne 2. marca, od 10.—12. dop. — Ni treba posebe poudarjati, kolike koristi je glasba; opozarjamo le na to, da je Čitalnica s svojo šolo, ki jo hoče sedaj še izpopolniti, dosegla že lepih uspehov. Sedanji njen orkester je plod glasbene šole. Zato vabimo posebno šentjakobčane, naj vpišejo svoje otroke v to šolo. Opo-zarjamo, da se sprejemajo tudi deklice.

Koroške vesti.

—k— Šolske vesti. Šolski izpiti za ljudske in meščanske šole v aprilovem terminu se začno dne 4. aprila t. l. ob 8. uri v pripravljalnici v Celovcu. — Izpit iz italijanščine sploh se odpravi. — Razpisana učna mesta so: na višji realki v Celovcu z začetkom šolskega leta 1913/14. za francoščino in italijanščino (provizorično). Prošnje do 5. marca 1913. pri deželnem šolskem svetu v Celovcu. — Na c. kr. drž. gimnaziji v Celovcu je razpisano za leto 1913/14. mesto za klasično filologijo kot glavni in nemščino kot stranski predmet. Prošnje do dne 6. marca t. l. na deželni šolski svet v Celovcu. Pozor, Slovenci!

Splošni vestnik.

K. Wider: Moje prvo berilo. Na mnogobrojna vprašanja glede izdaje tega abecednika poročamo posebno šolskim vodstvom na Štajerskem, ki prično po Veliki noči novo šolsko leto, da se »Moje prvo berilo« že tiska in bo do Velike noči dotiskano. Vpeljati se more torej že letos po Štajerskem. Priporočamo, da bo knjiga mnogo

lepša, kakor v prvi izdaji, posebno papir bo krepkejši in barvotiski lepši in živahnejši. — Kdor izmed šolskih voditeljev namerava vpeljati ta abecednik v svojo šolo, naj se obrne z dopisnico na Učiteljsko tiskarno v Ljubljani, ki mu pošlje en izvod te knjige na vpogled brezplačno takoj, ko bo dotiskana. Upamo, da se ta lepa knjiga kmalu udomači po vseh slovenskih šolah!

Deželno »Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani« priredi svoj 1. letošnji poučno-zabavni večer v soboto dne 1. marca t. l. ob polu 8. uri zvečer v Nerodnem domu, pritličje desno. Predaval bo tov. Fr. Črnagoj: Iz mojega šolskega službovanja. Tovarišice in tovariši iz Ljubljane in okolice k temu večeru najljubneje vabi odbor.

Imenovanje. Minister za bogočastje in nauk je imenoval za predsednika slovenskega odbora za državno podjetje »Narodna pesem v Avstriji«, dr. Matijo Murka, vseučiliškega profesorja v Gradcu.

Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in meščanske šole v terminu meseca aprila se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 4. aprila ob 8. uri na učiteljsku v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji je po predpisanim službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 31. marca v rokah izpraševalne komisije.

O atentatu na poslanca Schuhmeierja na Dunaju; raziskovalcu juž. tečaja Scottu in njegovo ladjo; notranjost moderne vojne ladje; iz Beneške Slovenije Rezije; iz vojne na Balkanu itd. itd. priobčuje zanimive slike 8. številka »Slovenskega Ilustrovanega Tednika«. Roman »Za svobodo in ljubezen«, ki izhaja v »Slov. Ilustr. Tedniku« postaja čedalje bolj zanimiv ter slika v živih barvah razmere na Balkanu. Naročite si »Slov. Ilustr. Tednik« in zahtevajte ga povsod!

Tovarišem - naročnikom »Domačega Ognjišča« in »Naše Bodočnosti«! V spominitev VI. letnika »Domačega Ognjišča« (1912) potrebujem številke: 3., 4., 6., 7. in 11. — Imam pa na razpolago: I. letnika (1907) »Domačega Ognjišča« številki: 2. in 3. — III. letnika (1909) »D. O.« številke: 9., 10., 11., 12. in kazalo. — IV. letnika (1910) »D. O.« številki 1. in 12. in kazalo. — II. letnika »Naše Bodočnosti« številke: 9., 11., 12. in kazalo. — III. letnika (1910) »N. B.« številke: 4., 5., 7., 8., 10. in 11. — V. letnika (1912) »N. B.« številki: 1. in 2. — Poljubno število teh dam v zameno z zgoraj omenjenimi petimi številkami. Oglasiti se je z dopisnico čimprej na naslov: Ciril Valentič, vodja šole na Katinari pri Trstu.

Med naprednim slovenskim dijaštvom na Dunaju se opaža že nekaj let živahno gibanje za sokolsko idejo in telesno vzgojo. Primeren lokal za telovadbo jim nudi univerzitetna telovadnica, kjer telovadi do 80 dijakov. Tudi bratska češka sokolska društva gredo našim dijakom na roko. Le žal, da je mnogo dijakov zaradi slabih gmotnih razmer prisiljeno opuščati poleg marljivega študija vsako redno telesno vzgojo. Gmotne razmere dunajskega podpornega društva so take, da ne more zadoščati niti najpotrebnejšim prošnjam dijakov. Je to žalosten del zgodovine našega dunajskega dijaka. — Zato je gotovo pozdravljati idejo, ki se je izprožila v vadiškem zboru naprednega slovenskega dijaštva, da prirede v začetku marca t. l. javno telovadbo v češkem »Narodnem domu« v prid podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju.

Desetletna samomorilka. Iz Velikega Varadina poročajo: 10letno učenko Katarino Kečtnig so prinesli v nedeljo iz Varadinskega loka v tukajšnjo bolnišnico. Hotela je izvršiti samomor in je bila za to luga. Telo samomorilke je bilo čezincez pokrito z ranami. Dekletce je povedalo, da je sirota in da jo je teta, pri kateri je v oskrbi, neusmiljeno pretepala. Teta jo je tolkla s palico, ki jo je namočila v petroleju in jo potem zažgala, po golem životu. Z razbe-ljenimi kleščami jo je teta žgala po telesu in jo z jermenom tako dolgo pretepala, da je pritekla kri. Dekletce ni moglo več prenašati teh muk, zato se je hotelo usmrtiti. Proti poživljenji teti, Ivani Tothovi, se je pričelo sodnijsko postopanje. Dekletce najbrže ne bo ozdravelo.

Laži o Srbih. Razni Slovanom sovražni listi so naznanjali, da so srbske čete zažgale rumunsko šolo in biblioteko v Bitolju. Vse te vesti so izmišljene in laž je tudi, da so pri Lješju Albanci zajeli tri srbske bataljone.

Češki kmetje bodo obdelovali bolgarska polja. Poročajo iz Brna, da pojde mnogo čeških kmetov v Bolgarijo, da bodo tam opravljali poljska dela namesto bolgarskih kmetov, ki so pod orožjem.

1236 milijonov cigar in 5668 milijonov cigaret so pokadili v Avstriji v letu 1911; za en milijon cigar več in 78 milijonov cigaret manj nego v prejšnjem letu.

Časopisje na Avstrijskem. Na Avstrijskem je izhajalo leta 1911 vsega skupaj 4261 časopisov in revij, od teh je bilo 1282 političskih in 81 ženskih časopisov. Pet do sedemkrat na teden je izhajalo 178 časopisov. Nemških časopisov je bilo 2327, čeških 1141, poljskih 369, italijanskih 131, sloven-